

Tájékoztató Ráckeresztúr község lakóhelyi környezeti állapotáról - 2023

Előzmények

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdésének e) pontja, valamint az 51. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a települési önkormányzat az illetékességi területén minden évben elemzi, értékeli a környezet állapotát, valamint tájékoztatja a lakosságot a helyi környezet állapotának alakulásáról. Jelen tájékoztató Ráckeresztúr község környezeti állapotának 2023. évre vonatkozó jelentését tartalmazza.

Általános adatok

Ráckeresztúr település Fejér megye északkeleti szélén a Szent László-víz völgyében a Szent László patak alsó szakaszának bal partján található. A Mezőföld középtáján, az ún. Érd – Ercsi hátság kistájhoz tartozik. Elsősorban mezőgazdasági település. Belterülete a völgy 102 és 125 m tengerszint feletti magas teraszán fekszik. Legmagasabb pont az Érddel szomszédos határ részén található 154 m, a baracscai határnál 140 m-ig emelkedik enyhén a terep. A domborzat mai képét lapos tetejű löszhát jellemzi, mely hosszú menedékes lejtőivel ereszkedik le a Szent László-víz völgyére.

Az elmúlt években a lakosságszám növekvő tendenciát mutat: 2023. január 1-jén 3632 fő. Ez örvendetes a falu jövője szempontjából, azonban többlet feladatokat is jelent az önkormányzat számára, nem utolsósorban a nagyobb környezetterhelés miatt.

Ráckeresztúr éghajlata

Éghajlata meleg, mérsékelt száraz nyár, mérsékelt hideg tél. A kevés téli és nyári csapadék, a nyári meleg következtében a talaj vízháztartását jelentős 100 mm feletti vízhiány jellemzi.

Az éghajlatváltozás hatása annyiban érezhető, hogy érzékelhetően gyakoribbak a szélsőségesebb időjárási jelenségek (egyszerre lezúduló nagy mennyiségű csapadék, hosszan tartó forró aszályos időszakok, viharos erejű szellőkések).

Talaj

A löszös területeket jó termékenységű típusos mészlepedékes csernozjom borítja, a Szent László-víz völgyének árterén pedig öntés réti talaj terjedt el. A földtani adottságokra jellemző, hogy a pannóniai agyagos – kavicsos üledékre eltérő vastagságú pleisztocén lösztakaró települt. A tájhasználat jól jellemezhető: a szántók aránya 76%, rét, legelő 6,2%, nádas 0,5%, erdő 5,2%. A változó minőségű termőföldek megfelelő, gondos művelés mellett jó termést adnak.

A földfelszín jelentősen szennyező ipari és veszélyes anyagokkal dolgozó üzem nem működik. A földfelszín terhelése elsősorban a jelentős mezőgazdasági termelésből és nagy létszámú állattartásból származik.

Ráckeresztúr épített környezete

A község belterülete a Szent László-víz bal, annak keleti oldalán lévő dombra épült. Jellemző a falusias, nagykeresztény lakóterület. Az utóbbi évtizedek alatt kialakított településrészekben a kertvárosias lakóterület a jellemző.

A képviselő-testület folyamatosan figyelemmel kíséri a településfejlesztéssel kapcsolatos igényeket és gondoskodik a helyi építési szabályzat ezeknek megfelelő felülvizsgálatáról.

Az M6 autópálya melletti területen komoly igény mutatkozik vállalkozásfejlesztésre és ezzel együtt ingatlan fejlesztésre, melyet az önkormányzat a településrendezési eszközök szükséges módosításával támogat.

Ráckeresztúron az önkormányzati utak szinte mindegyike felújításra szorul. A kevés aszfaltos útszakasz repedezett, kátyús. A martaszfaltos útfelületek széttöredezettek, kátyúsak. A bányakővel burkolt utak felülete kátyús. A község útjainak állapot romlását meghatározza a jelentős és megterhelő magán és mezőgazdasági gépjárműforgalom, valamint a nem megfelelő csapadékvíz elvezetés.

A 2022 és 2023-as évben az önkormányzat jelentős összegeket fordított (fordít) az utak általános állapotának javítására, mely érzékelhető javulást okoz.

Temető infrastruktúra fejlesztése-2020 című MFP-FVT/2020 kódszámú pályázat Urnafal:

Az önkormányzatai tulajdonban lévő temető infrastrukturális fejlesztése megtörtént a ravatalozóhoz kapcsolódó fedett terasz tetőszerkezet felújításával és az újonnan hozzá épített urnafallal. 2022. november 10-én átadásra került a 1259/1 hrsz-ú temetőben a meglévő ravatalozó felújítása. 45 db egyszemélyes urnafülke került kiépítésre.

MFP-KHK/2021 kódszámú „Út, híd kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása” Vajda János utca:

Ráckeresztúr Község Önkormányzata a Magyar Falu Program keretében meghirdetett Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása alprogramban a Vajda János utca felújítására nyert támogatást. Az önkormányzat tulajdonában lévő közforgalmi út, mely a 955 és a 1100 hrsz-ú ingatlanokon helyezkedik el. A 2022-es évben a Vajda János utca teljes útburkolat felújítása valósult meg összesen közel 40.000.000 Ft összegből.

MFP-BJA/2022 kódszámú „Önkormányzati járdaépítés/felújítás támogatása”:

Ráckeresztúr Község Önkormányzata a Magyar Falu Program keretében meghirdetett Önkormányzati járdaépítés/felújítás támogatása alprogramban a Hősök tere járdáinak felújítására nyert támogatást. A fejlesztés keretében 148 m szilárd burkolatú járdafelület valósult meg összesen közel 10.000.000 Ft összegből.

MFP-OJUJF/2022 kódszámú „Óvodai játszóudvar, közterületi játszóterek fejlesztése”:

Ráckeresztúr Község Önkormányzata a Magyar Falu Program Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztés című alprogram pályázat segítségével játszótéri eszközök beszerzésére nyert támogatást az Eötvös téri játszótéren. A projekt keretében beszerzett eszközök: 1 db fém hintaállvány baba mama hintával, 1db Forgóhinta, 1 db Duplarugós libikóka és 1 db ücsörgő. A fejlesztés keretében új építéssel 705 m² alapterületű játszótér épült, 2.973.545 Ft értékben.

VP6-19.2.1.-96-4-17 kódszámú „Az életminőség javítását és a környezeti fenntarthatóságot szolgáló közösségi fejlesztés:

Ráckeresztúr 423/3 hrsz-ú Kölcsey-park, játszótér bővítése/kialakítása összesen 6.355.260 Ft összegért valósult meg.

TOP PLUSZ-1.2.1-21-FE1-2022-00027 Közösségi és kulturális központ kialakítása, valamint közterületi térfigyelő kamerarendszer telepítése Ráckeresztúron:

A közterületi térfigyelő kamerarendszer bővítése, telepítése a település olyan forgalmas közterületein, ahol mindeddig kiépítésük nem valósult meg. Közösségi ház kialakítása esetében

a projektem célja a Szent János téri Petőfi Sándor Általános iskola épületének hasznosítása az intézmény átköltözését követően. A közösségi igényeknek megfelelő, funkcionálisan több lehetőséget hordozó terekkel kialakított művelődési ház gazdaságos megvalósítása, mely terei közvetlenül kapcsolódnak a környező kerthez. A támogatási összeg összesen 199.293.876 Ft. Jelenleg a beruházás előkészítése, az engedélyek megszerzése folyik.

TOP PLUSZ-1.2.3-21-FE1-2022-00011- „Ráckeresztúr Község belterületi úthálózatának fejlesztése”:

A teljes összeg 144.878.000 Ft, melyből a Széchenyi István utca, Petőfi Sándor utca és a Gárdonyi Géza utca útburkolatának felújítása valósul meg. Jelenleg a tervek engedélyeztetése zajlik, melyet a kivitelezési közbeszerzési eljárás megindítása követ.

Levegő tisztaság

A településen nagy környezeti terhelést kibocsájtó ipari, szolgáltatói tevékenység nincs. A legnagyobb terhelést az épületek fűtése okozza (80% gázfűtés a többi vegyes).

A közlekedés szennyező hatása is jelentős. Ezt a falun átvezető 6204 számú közút többszörösére növekedett forgalma eredményezi, mely a Martonvásáron átvezető 7 sz. főút, az M7 autópálya, valamint a falunk határban vezető M6 autópálya és Ercsi városán átvezető 6 sz. főút helyi összekötő útjaként funkcionál.

2019-ben Martonvásár Város Önkormányzatával együttesen sikerült elérni az út 7,5 tonnás súlykorlátozását, melynek következtében érezhetően csökkent az átmenő teherautó, illetőleg kamion forgalom a településen, és ezzel együtt a környezeti terhelés is.

A mezőgazdasági tevékenység hatása a tavaszi-nyári portterhelést leszámítva nem jelentős. Vegetációs időszakban a pollenfertőzöttség átlagos. Az év egy részében tapasztalható kerti hulladék és avar szabadtéri égetését önkormányzati rendelet szabályozza.

A felsorolt légszennyező források hatását szerencsésen csökkenti a völgygel egyirányú északnyugati uralkodó szélirány, mely öblítő hatása révén minimálisra csökkenti ködös, szmogos időszakok kialakulását.

Ráckeresztúr község I. veszélyességi besorolást kapott a MOL Nyrt. Dunai Finomító felső küszöbértékű veszélyes üzem miatt. Elhelyezkedéséből adódóan a lakosságot közvetlenül nem veszélyezteti, de a kockázat elemzésnél dominóhatással számolunk. Számolnunk kell mérgező gáz, gőz füst (pl. kénhidrogén, hidrogén-fluorid, ammónia) szabadba jutásával. Az üzem és Ráckeresztúr lakóházai közötti határtávolság 2650 m.

Levegőnk tisztaságában 2023 évben nem tapasztalható negatív változás az elmúlt időszakhoz viszonyítva.

Vízgazdálkodás és vízminőség védelem

Fő vízfolyása a Szent László patak, amely a Vértesből ered és északkelet Mezőföld vizeit gyűjti össze. Egyéb állandó jellegű vízfolyás nincs. Talajvíz számottevő mennyiségben csak a Szent László-víz alluviális felszínén van. Átlagos mélysége a felszín alatt 1-2 m. A község területén a talajvízszint 5-6 m mélyen van.

A felszíni vizek és a kiemelten érzékeny felszín alatti vizeink tisztaságára jellemzően a mezőgazdasági termelés (műtrágya, istállótrágya, növényvédő szerek bemosódása, nagy létszámú állattartó telepek), kommunális szennyvíztisztító telep működtetése (tisztítás után patakba ürítjük), a már kevés számban működő szennyvízszikkasztók (meglévőek felszámolás alatt, újak csak zárt rendszerűek lehetnek) jelentik a veszélyt.

A településen a vezetékes ivóvízhálózat kiépítettsége 100%-os, fűrt és ásott kutak használata néhány esetet leszámítva csak öntözésre használt. A felhasznált ivóvíz és a kibocsájtott tisztított

kommunális szennyvíz tisztasága folyamatos hatósági ellenőrzés alatt van. A vizek és a talajaink tisztaságában 2023. évben nem tapasztalható változás az elmúlt időszakhoz viszonyítva.

2019-ben átadásra került a teljesen átépített és korszerűsített ráckeresztúri szennyvíztisztító telep, melynek kapacitása és hatékonysága a többszörösére nőtt. Így az onnan kifolyó tisztított víz a korábbinál nagyságrendekkel alacsonyabb környezeti terhelést jelent a Szent László patakra és környezetére. Ennek következtében műszakilag lehetővé válik közel 300 helyi háztartás rákötése a szennyvíz rendszerre. Aki ennek ellenére nem veszi igénybe a szolgáltatást, azt az önkormányzat talajterhelési díj fizetésre kötelezi.

Tekintettel arra, hogy a rendszer Martonvásár, Tordas és Gyúró szennyvizét is kezeli, így a környék környezetterhelése hosszú távon jelentősen csökkenhet.

A csapadékvíz elvezetése a bel- és külterületről a kialakított árokrendszeren keresztül a Szent László patakba történik. A felszíni csapadékvíz elvezető rendszer állapota változó. A belterületi árkok medreinek felújítása szükséges, a növényzet karbantartása általában folyamatos. A külterületi árkok karbantartása az elmúlt években rendszeresen megtörténik.

Árvízi és belvíz elleni védekezésre az elmúlt időszakban nem volt szükség.

Jelentős állami források igénybevételeivel 2019-ben elkezdődött a Szent László patak medrének és partmenti részeinek rendbetétele, mely ebben az évben befejeződött.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról az önkormányzat a Hazai Kommunális Kft-vel kötött feladat ellátási szerződés keretében gondoskodik.

Hulladékgyűjtés

Ráckeresztúr község közigazgatási területén hulladék lerakó nem működik. A korábban üzemeltetett kommunális lerakó bezárásra került, majd rekultivációja 2012. év márciusában befejeződött. Monitorozása évente történik.

A lakossági kommunális hulladék gyűjtését, elszállítását a Vertikál Zrt. végzi, valamint havonta gondoskodik a kerti hulladék elszállításáról. 2020-ban új szelektív hulladékgyűjtő edények kiosztására került sor, így az újra hasznosítható hulladékot a lakosság elkülönítve tudja gyűjteni. A településen 2 db szelektív hulladék gyűjtőben üveg hulladék helyezhető el.

A belterületek és a kihelyezett hulladékgyűjtők rendszeres tisztításáról a közmunkaprogram keretében foglalkoztatottak gondoskodnak.

Az önkormányzatnak mindezek ellenére folyamatosan visszatérő és nem kis költséget felemésztő feladata a külterületen illegálisan lerakott építési és kommunális hulladék összegyűjtése és elszállítása. Az illegális szemétkerakás visszaszorításában nagy segítségünkre van az üzembe állított kamera rendszer.

Az állati melléktermékek elszállítását és kezelését az Önkormányzat az ATEV Fehérjefeldolgozó Zrt-vel kötött szerződés alapján biztosítja.

Zaj- és rezgés elleni védelem

A településen állandó, jelentős zaj- és rezgés terhelőforrás nincs. A 6204 jelű úton az átmenő forgalom jelentős, időszakonként jelentős zavaró hatással bír. A jelentős mezőgazdasági termeléshez köthető zajkibocsátás időszakos.

Természeti értékvédelem

A településen természetvédelmi terület nincs. A Szent László patak mentén az árterület ökológiai hálózat része.

Energiagazdálkodás

2016. évben megvalósult KEOP pályázat segítségével három középületre (tornacsarnok, Hősök téri iskola, óvoda) került napelem, melyek az épületek elektromos áram fogyasztásának 87,5 %-t megtermeli ideális körülmények közt.

2019-ben a szolgálati lakásokat magában foglaló épület felújítása a fenntartási költségek csökkenését eredményezi.

Összegzés

Ráckeresztúr község jó természeti környezetben helyezkedik el, jó földrajzi adottságokkal. A környezetet jelentősen megterhelő tevékenység nem folyik. Környezetünk állapota jónak mondható és élhető, melynek megőrzése kiemelt feladatunk.

A tájékoztatót Ráckeresztúr Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 161/2023. (VI. 28.) határozatával fogadta el.

Ráckeresztúr, 2023. június 28.

dr. Szentés-Mabda Katalin Dóra
polgármester

